

Maj-Britt Wigggh skriver djupt originellt i sin nya roman

PUBLICERAD 14:55

Maj-Britt Wiggghs nya roman handlar mycket om oron för världen. Men också om ”apkvinnan” Julia Pastrana. Det är en djupt originell och ögonöppnande bok, tycker Ingrid Elam.

Roman

Maj-Britt Wigggh

”I Julia Pastranas namn”

Lejd, 164 sidor.

Alla människor har en berättelse. Hon som talar i Maj-Britt Wiggghs nya roman kallar sin för ”Oron I” och ”Oron II”. Det handlar om oro över tillståndet i världen, klimatet, artdöden, en gulhårig president, en fara som folk inte verkar ta på allvar. Ändå förmedlar hennes berättelse så mycket mer: munter resignation, vrede, självironi, förundran. Den är en lust att läsa.

De har flyttat ut på landet, hon och hennes man. Han går in för den lilla världen, han gräver och sår, sköter får och höns, bakar, syltar och saftar: han bygger ett litet paradiset några mil norr om Stockholm.

Hon kan inte hålla den stora världen borta, den tränger sig på där hon minst anar det. Rådjurens spillning får henne att tänka på den gulhårige presidentens tal om skithålsländer, en blå lastbil påminner om terrordåd i staden. Läsefrukter blandar sig in i skörden; när hon sågar gamla bräder med bågsåg tänker hon att Thoreau ju inte hade annat än handkraft när han snickrade sin koja vid Walden Pond. Själv ska hon bygga sig en plattform uppe i eken och betrakta världen uppifrån, som Italo Calvinos klätterbaron.

Det är en mångfacetterad och medryckande medvetandeström berättaren breder ut över sidorna, full av överraskande associationer, skarpa iakttagelser och ren poesi. Hon registrerar sin mans lugna lunk mellan uthusen, själv har hon en avgrundstratt i sitt inre. Hon hör helvetets diktare Dante tala i den och vet inte hur hon ska komma därifrån till paradiset. Överallt ser hon hur jorden förstörs och människor och djur exploateras. Men det finns alltid de som har haft det värre. Julia Pastrana till exempel. Även hon har en berättelse som ingen har velat lyssna på. Men nu, mellan Oron I och II, får Julia äntligen ordet.

Hennes kropp turnerade i mer än hundra år innan den stals, hittades men glömdes igen på ett rättsmedicinskt institut i Oslo

Hon kallades apkvinnan. Hon hade en sjukdom som gav henne svullen gom och läppar och fullt av hår i ansiktet. Hon föddes 1834 och började tidigt uppträda inför betalande publik som var mer intresserad av hennes skägg än av hennes dans och sång. Efter sin död i barnsäng 1860 skars hon upp, fylldes med halm och ställdes ut. Hennes kropp turnerade i mer än hundra år innan den stals, hittades men glömdes igen på ett rättsmedicinskt institut i Oslo. Först 2013 begrovs hon i sitt hemland Mexiko. Nu talar hon ur sin grav i Wiggsh roman.

Orons berättare har burit Julia inom sig länge. Allt ryms i avgrundstratten och allt hänger samman: hon klättrar i sin ek och tänker på att Julia visades upp som apa fast hon var människa. Från graven i Mexiko är det inte långt till en mur och en gräns där människor kallas djur av en gulhårig man och där barn interneras. Och barnen i dag kommer att leva i hundra år, men hur ser jorden ut då?

Det är en djupt originell bok, språkligt driven, politiskt engagerad samhällskritik invävd i en medelålders kvinnas reflexioner över allt som kommer i hennes väg: bilder på tv, fjärran nätkontakter som förmedlar länkar, tidningsartiklar, mannens varma hand, syskonbarnbarn på besök, små fingrar djupt i fårets ull. Här finns inte en enda banal formulering, varje ord och mening öppnar ögonen för verkligheten, benämner den som på nytt.

Paradiset finns ju trots allt, ovanför avgrundstratten. Katten finns, den rutiga bordsduken, trasmattorna som luktar såpa, alla slags gräs, ängsröe, rödsvingel, timotej, och rödkullan som ska äta dem. Det är ingen bråkande idyll, femton kilometer bort ligger samhället dit hon åker för att ge språkstöd åt flyktingar. Paradiset är bara till låns, hon odlar sin trädgård men lever i världen, tar in den, tar undergångshoten på allvar och tror på evigheten trots allt, för så länge det finns barn i världen måste det finnas hopp.

Läs [fler texter av Ingrid Elam](#) och [fler recensioner av aktuella böcker](#) i DN Kultur.

ÄMNEN I ARTIKELN

[Bokrecensioner](#) Följ

[Böcker](#) Följ

TEXT

Ingrid Elam

IT

ei

llp

æs

a

IP

æo

m

ET

ææ

är

ett

ti

ek

æe

kl